

УДК 657.42: 336.02

Панченко О. М.¹

Гончаренко Н. Г.²

¹канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

²студ. гр. ФЕУ-622м ЗНТУ

ОБЛІК ПДВ В ОПЕРАЦІЯХ З ПРИДБАННЯ ЗАПАСІВ

Операції з придбання запасів супроводжують обліком розрахунків з податку на додану вартість (далі – ПДВ). Законодавчою основою ведення обліку і звітності з ПДВ в Україні є:

Податковий кодекс України [1];

Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість [2];

Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість[3].

Облік розрахунків з податку на додану вартість здійснюють на підставі спеціального документу – податкової накладної (далі – ПН) [4]. Платники податків здійснюють реєстрацію ПН та/або розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, наприклад «М. Е. Дос». ПН одночасно відображається у податкових зобов'язаннях і реєстрі виданих податкових накладних продавця та реєстрі отриманих податкових накладних покупця. Для операцій, що обкладаються чи звільнені від ПДВ, складають окремі податкові накладні.

Також функцію ПН при придбанні запасів можуть виконувати Митна декларація (при імпорتنних операція) та касові чеки, які містять суму отриманих товарів та загальну суму нарахованого ПДВ.

Для ведення обліку нарахування податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ передбачено такі субрахунки:

– 641 «Розрахунки з податків»;

– 643 «Податкові зобов'язання»;

– 644 «Податковий кредит».

На рахунку 641 відображаються податки, що підлягають сплаті до бюджету. Оскільки рахунок 641 – загальний для всіх податків, для обліку ПДВ на підприємствах відкривають додатковий субрахунок третього порядку 641 /ПДВ. За дебітом цього рахунку відображують підтверджений ПН податковий кредит з ПДВ, а за кредитом – податкові зобов'язання з ПДВ. Сальдо за цим субрахунком показує підсумкові дані з ПДВ для відображення в Декларації, а саме: зобов'язання до сплати (сальдо Кт 641 /ПДВ) або заборгованість бюджету перед платником податків (сальдо Дт 641 /ПДВ).

На рахунку 643 відображають величину податкових зобов'язань із ПДВ у разі отримання авансів від покупців (замовників) за товари. За дебетом

643 відображається нарахування сум ПДВ у разі отримання авансу, за кредитом – їх списання в разі відвантаження матеріальних цінностей.

Рахунок 644 використовують у двох випадках. Для кожного із цих випадків до субрахунка 644 мають бути відкриті додаткові субрахунки:

– 644/ «Податковий кредит із ПДВ» – для обліку податкового кредиту в разі перерахування авансу за товари. За кредитом цього субрахунку відображається нарахування податкового кредиту в разі перерахування передоплати, а за дебетом – його списання в разі отримання товарів (робіт, послуг);

– 644/ «Непідтверджений податковий кредит з ПДВ» – для обліку сум вхідного ПДВ, які не підтверджено ПН, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН), або у випадку, якщо у платника є ПН від контрагента, яка зареєстрована в ЄРПН, але з якихось причин не може підтвердити це ПН (помилка, затримка з отриманням тощо). За дебетом цього субрахунку відображається нарахування на дату першої події сум ПДВ, щодо яких право на податковий кредит не підтверджено. За кредитом – списання суми непідтвердженого податкового кредиту або на субрахунок 641/ПДВ (у разі отримання правильно заповненої ПН, зареєстрованої в ЄРПН), або на рахунки/субрахунки 20, 22, 23, 25, 26, 28, 949 (у разі неотримання ПН протягом 180 днів із моменту виникнення права на податковий кредит).

В останньому випадку покупець втрачає право на податковий кредит та суми, які раніше було відображені на цьому субрахунку, класифікують як непрямий податок, що не відшкодовується підприємству та має бути включеним до первісної вартості запасів. Якщо на момент втрати права на податковий кредит придбані матеріальні цінності вже було списано з балансу, то його величину відображують у складі витрат за дебітом 949.

Обрані субрахунки до рахунків 641 та 644 мають бути зафіксовані у наказі про облікову політику у складі робочого плану рахунків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 –VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

2. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 01.07.1997 р. № 141. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 р. № 21. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

4. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 р. №1307. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.